

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

MURAKÖZ

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtnak: Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A. -Általános Tudósító- hirdetési osztálya Budapest.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyilttér petitsora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Védekezés a jégeső ellen.

A sok elemi csapás közül, melyek gazdáinkat lépten-nyomon érik, bizonyára egyike a legsúlyosabbnak a jégeső, mert ennek pusztító erejével szemben semmiféle védelmi eszköz nincs birtokukban. A legbősegebb jégeső tavasszal és nyáron, tehát éppen abban az időszakban szokott előfordulni, a midőn legtöbb pusztítani valót talál a földön. A jégeső keletkezésére nézve a tudósok több elméletet állítottak fel, melyek egymástól több tekintetben eltérnek, s talán egyike sem állja ki a tűzpróbát, annyi azonban elvitázhatatlan tény, hogy a jégeső oly légkörbeli jelenség, mely a zivataros felhőkből veszi eredetét, midőn a levegő villamossága a legerebben fejlődik. Nem csoda tehát, ha a meleg nyári napokoa a gazda aggodó szemmel kíséri a láthatáron tornyosuló s gyakran rémes gyorsasággal közeledő vészterhes felhőket, s midőn teljes erővel kitör az égiháboru s megkezdődik a elemek bősztája, az egymást erő vakító villámlás, ég-dörgés, villámcsapás, bizony borzadályllyal tölti el még a legbátrabb szívűeket is, de sokszoros aggodalmat kelt a természet felő gazdaközönség szívében. S ez aggodalom nem is alaptalan, mert hisz 10—15 perczig tartó erős jégeső elegendő arra, hogy az előbb még viruló vetéseket letarolja, a szőlőket és gyümölcsfákat nemcsak termésük-

től, hanem lombzatuktól s ágaiktól is megfossa, s ekkép a gazda hosszu és fáradságos munkálkodásának gyümölcsét rövid perczek alatt teljesen tönkretegy.

A heves zivatárokkal járó villámcsapás ellen már másfél századdal ezelőtt megtalálta Franklin a védőeszközt a villámhárítóban, melylyel legalább épületeinket (s így sokszor életünket is) megvédelhetjük; felelmetes ikertervezésnek, a jégesőnek ártalmatlanná tételére csak a legutóbbi években történtek komoly, számba jövő kísérletek. Az első ily irányu kísérleteket Stiger Albert, Alsó-Stájerországban, Windisch-Feistritz város polgármestere végezte, kinek a Bacher-hegység déli lejtőjén nagy szőlőbirtokai vannak. A mindjobban terjedő flöxera arra ösztönözte nevezett polgármestert, hogy szőlő egy részét amerikai ojtványokkal ültesse be. Mivel pedig e terület évről évre ki volt téve a jégverésnek, az új ültetvényt Stiger az által vélte a jég ellen megvédeni, hogy a kérdéses terület sűrű dróthálózattal borította be, melyet a szőlőablák fölé nagyon czélszerű módon feszített ki.

Ily dróthálózat alkalmazása azonban rendkívül költséges lévén, más eljárásához folyamodott. Az alpesi vidékeken ugyanis szokásban van a felhők elé harangozni, avagy lövöldözni, mert az ott lakó népek hiteszerint az erős hanghullámok megátolják a zivatarképződést. Stiger megkísérelte a lö-

völdözés rendszeres alkalmazását. Saját költségén 6 lövő-állomást állított fel a szőlőterület magasabban fekvő pontjain, körülbelül 2 km.-nyi területen. Mindegyik állomás egy faházból áll, melyben 10 drb. nehéz mozsár van felállítva, közelükben egy-egy lőporkonyóhóval. A mozsár felett erős bádognál készült, alant szűk s felfelé mindegyre kiszélesülő, 1 1/2—2 méter magas kúrtó van alkalmazva, hogy ez a robbanás folytán mozsábas jött levegőt összetartva, a hanghullámok és a compsimált levegő mennél magasabba emelkedjenek.

A lövöldözést kellően betanított vinctellérek végezik. A fenyegető zivatarfelhők közeledtével adott jeleire az összes állomások megkezdik a lövöldözést. A hatás, szemtanuk állítása szerint, valósággal meglepő. »A lövöldözésre néhány percz alatt nyugalom áll be az előbb még fenyegetőleg közeledő, gomolygó felhőtömbben, majd mint valami tölcser megnyílik a felhőréteg, a tölcser szélei örvényleni kezdenek mind nagyobb köröket képezve, migsem az egész felhőképződmény jégeső, sőt zápor nélkül elmúlik.«

Az 1896-iki nyár folyamán hatszor ismétlődött a dolog, mindig jó sikerrel. A következő években is hasonló eredményt ért el Stiger, de ugyanazt az eredményt tapasztalták egyéb helyeken is, hol az ő példáját követve, a jéggel terhes zivatarfelhők szétlüzésére a lövöldözést rendszeresen alkalmazták.

TÁRCZA.

A gazdaság és az ifjuság.

Irtá: Gabányi Árpád.

Élt valamikor egy szegény és nagyon egyszerű halászpár.

A férfit Józsefnek hívták, a feleségét Magdolnának.

Fiatalok voltak, telve életerővel és mindazon jó és rossz tulajdonokkal, melyek az ifju korral járnak, mint a rózsza tövisével s melyek ha itt-ott fájdalmat okoznak is, aranyos színbe burkolnak mindent, a mi sötét, könnyűvé teszük a terhet, mit a sors az ember vállaira gördít s édenkertté varázsolják ezt a siralomvölgyet.

Házasságjuk koronája két gyermek volt. Anna az idősebb, gyönyörű szép kis leány, kinek szemében az ég sugárzott, mosolyában az angyalok tisztasága lakott. Pali a fia, erőteljes mint apja, vállalkozó és jószívű. Boldogan éltek, mert szerették egymást, küzdöttek sokat, mert nagyon szegények voltak.

A veríték — e harmatgyöngye a muokának — gyakran hull kösziklára, mely megtagadja az áldást.

A háló nem egyszer üresen került a partra, midőn a csél-csap hullámok makacsul visszatartották a prédát, mi számukra kenyér volt. Sokszor tűnt alá a nap ott a távolban kékülő hegyek mögött s nem hagyott nekik egy betevő falatot

és sokszor kelt fel bíbor ágyából nem hozva számukra reményt.

Irgyelni kezdtek a gazdagokat s szerettek volna kincsekert bírní. Hiszen Isten azért adott nekünk életet, hogy azt élvezzük, s mi élvezete lehet a földön annak, aki napról-napra tengődik, aki nyomorog, aki szegény? Semmi! Ok azt hitték, hogy semmi, mert a szegénység elhomályosítja a szeretetet is, mint nehéz kód a csillagos eget, mely, tudjuk hogy ott van felettünk, de mit ér, ha nem láthatjuk.

S egy napon az ifju halász így szólt hitveséhez:

— Magdolna, én meguntam a nyomort, a küzdelmet, mely nem valósítja meg reményeinket. Dolgozni fogok, hogy gazdagok legyünk. Azt beszélik az emberek, hogy ott tul a tengeren és szigeteken van egy ország, melynek arany a homokja, gyémánt a földje s csak hátunkat kell megörbíteni, hogy miénk legyen a kincs. Nos, én eleget görnyesztem hátamat, vonszolva a hálót, mely üresen kerül a partra. Te eleget rontod szeméidet, fonált fonálhoz erősítve, hogy kenyeret szerezz gyermekeinknek. Nekem van erőm a munkához, legyen neked is erőd a türelemhez, válni fogunk. Elmegyek a boldog országba, hogy gazdagan térjék vissza. Te addig itt maradsz, neveled gyermekeinket, várni fogsz és remélni. Akarod-e?

A nő visszafojtá könnyeit, kezet nyujtott férjének s szilárdan mondá:

- Akarom!
- Vársz-e rám, bármily soká maradok is?
- Várok.

- Hísz-e bennem?
- Híszek.
- Szeretsz-e?
- Szeretlek.

Ugy áldjon meg az Isten titeket. Az ifju halász keblére szorítá nejét, megölelte gyermekeit, kik mosolyogva zárták szét hajának lektee fűreit s behunyták szemüket, midőn atyjuk szakálla arcukat csiklandozta. Aztán tengerre szállt, hogy elvitortlazzék messze, messze, a hol meg lehet gazdagodni.

És multak az évek, egyik a másik után, valamiképpen a kavics pereg a hegy oldalából a mélységekbe.

Magdolna csendesen kiült a part szélére két gyermekével, hogy nézze, vajjon nem jön-e a férje a kincscsel, mely színültig tölti a vitorlás csónakot.

De ő nem jött . . . nem.

Magdolna szive törhetlen volt. Dolgozott egész nap, egész éjjel, midőn gyermekei elszenderültek, ő virasztott felettük ébren álmodzava azon időről, mikor majd gazdagok lesznek, Mennyi kép, mily gyönyörű tervek vonultak el lelki szemei előtt, midőn így ráhajolt a két atyánál gyermek ágyára, kik kenyeret kérve szunyadoztak el s kenyeret kérve fognak fölébredni.

Eleinte hárman üldögéltek a parton; nemsokára csak ketten. Irtóztató betegség pusztított a vidéken s elragadta a kis Annát. Ó már gazdag. Ott fekszik a liget alján egy szomorú fű árnyában s osztozik az angyalok pazar kincseiben és vissza nem jön többé soha. De neki, az apának

A jégeső ellen való védekezés sikere felébresztette a többi államok figyelmét is. Orosz- és Németországban, Svédországban és Dániában többen látogattak meg Stigert. Az olasz kormány pedig Marangoni Károly florencai egyetemi tanárt küldötte ki a kérdés tanulmányozására. Ez hosszabb ideig kísérte figyelemmel a lövöldöző állomások működését s a tagadhatatlanul érdekes jelenségnek az általa közzétett röpiratban elméleti alapon is igyekszik magyarázatát adni. Fejtegetéseinek lényege a következő. A Volta-féle elmélet szerint a jégeső képződésének egyik lényeges, elengedhetetlen feltétele a levegő feltétlen nyugalma. Ámde a nagyobb területen egyidőben történő erős lövöldözés által nagy légmozgás idéztetik elő, mely az eddig fennállott egyensúlyt megzavarja s a villamos feszültséget megszünteti; ha pedig megszünik az ok, meg kell szünnie az okozatnak is.

Marangoni tanár tanulmányozásának az lett a gyakorlati eredménye, hogy az ő javaslatára az olasz kormány 156 lövöldöző állomást állítottatott fel.

A Stiger Albert által 1896-ban megindított s azóta mások által is alkalmazott lövöldözés kedvező eredménye folytán hazánk egyes vidékein is megindult a mozgalom, hogy a szőlőterületeket a jégeső ellen a Stájerországban jónak bizonyult eljárással igyekezzenek megvédeni. Darányi földművelésügyi miniszter ur is kilitásba helyezte, hogy az ily irányú kísérleteket az állami költségvetésbe e célra tellett összegből a maga részéről is támogatni fogja. Az említett mozgalom Alsó-Lendván is megindult, a mi annál inkább indokolt, mert a város szomszédságában elterülő terjedelmes szőlőhegység, a vidékünkön gyakran átvonuló heves zivatarok miatt, a jégverések nagyon ki van téve. A mozgalom tulajdonképeni megindító Szmodiss Viktor főszolgabíró és Fuss Nándor gyógyszerész urak, a kik a f. hó elején együtt rándultak át Windisch-

Feistritz városba az ottani lövöldöző telepek megtekintése végett. Stiger polgármester legközelebb szívélyességgel fogadta őket, s úgy a telepek felállítására, mint azok használatára nézve a kellő felvilágosításokat készséggel adta meg. Az eredményt illetőleg Stiger akként nyilatkozott, hogy azt feltétlenül bizonyosnak tekinteni nem lehet, mert nem lehetetlen, hogy a jégesőnek a legutóbbi években történt kimaradása tisztán a véletlen műve volt; annyit azonban kétségtelenül konstatálhat, hogy sem Windisch-Feistritzban, sem azon vidékeken, (Regede, Luttenberg, Graz, Marburg, Polstrau stb.), a hol az ő példája nyomán rendszeresen alkalmazzák a lövöldözést, nem csak jégeső nem volt, hanem a lövöldözés a dörgést, villámlást haladéktalanul megszüntette.

Nevezett urak Windisch-Feistritzból visszatérve az érdekeltiséget késedelem nélkül értekezletre hívták össze s egyidejűleg tekintettel arra, hogy a lövöldöző telepek felállítására nagy kiadással jár, kérvényt nyújtottak be a földművelésügyi m. kir. Miniszter ur Excellenciájához az iránt, hogy ezen telepek létesítését államségély adományozása által lehetővé tenni méltassék.

Az értekezletet Szmodiss Victor főszolgabíró megnyitván, felkérte, hogy a tanácskozáskor vezetésére egy elnököt és a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyzőt választani sziveskedjék. Elnökké Szmodiss Viktor, jegyzővé Kiss Dénes választottak meg. Ezek után Szmodiss Victor előadta a helyszínen szerzett tapasztalatokat, nyert információkat, és azon nézetének adott kifejezést, hogy bár az eddigi tapasztalatokból és kísérletezésekből nem lehet a lövöldözés sikerét biztosan megállapítani, mindazonáltal a több éve és nagy kiterjedésben eszközölt kísérletek, melyek mind kedvező eredményt mutáltak, a véletleneknek egy oly tömeget képezik, a melyeknek összességéből a lehetőségre, de talán a valószínűségekre lehet következtetni, a miért is az ügyet az érdekelték figyelmébe ajánlja.

A kérdéshez hozzászóllottak Hajós Mihály, Kiss Pál, dr. Józsa Fábán, Isó Ferenc és Fuss Nándor urak, a kik egyértelműleg oda nyilatkoztak, s ezt az értekezlet el is fogadta, hogy tekintettel a nyert információkra és a sok helyről beszerzett egybehangzó adatokra, a kísérletezést már e folyó évben megkezdeni fogja. Tudomásul veszi, hogy ezen ügyben a magas miniszteriumhoz már kérvény nyújtottatott be, elhatározza, hogy az államségélyen kívül megkívántató összeget az értelmiség közt önkényes adományozás útján fogja beszerezni, a köznépet azonban, minthogy a biztos eredményért jól nem állhat, megterhelni nem akarja.

A kísérletezési tervet és a költségek megállapítására nézve egy szűkebb körű bizottság választottatott és ezen bizottság Isó Ferenc ur indítványára felkérte, hogy ez ügyben Mandel Pál országgyűlési képviselő urat a legerélyesebb actióra kérje fel s egyúttal az országos meteorológiai intézet igazgatóját közvetlenül keresse meg az iránt, hogy a magas miniszteriumtól hozzá kiküldött kérvényt pártolóláig terjessze vissza.

Ezen actiónak pozitív eredménye, hogy Konkoly Thege Miklós ő méltósága állami kezelés és vezetés alatt vidékünkön a kísérletezést meg fogja indítani és pedig Emerling budapesti pyrotechnikus által készített rakétákkal, a melyek ekrázittal lesznek töltve.

Örömmel vesszük tudomásul ezen hírt s kérjük a Mindenhatót, hogy a kísérletek a haza és az emberiség javára kedvezően végződjenek.

Minthogy azonban a kísérletezéshez megkívántató összeg nagy részét az érdekeltégeknek kell előteremteni, felkérjük az érdekeltéget, hogy a kísérletek a töle telhető áldozatokkal lehetővé tenni sziveskedjék. — Felkérjük végül Szmodiss Victor, Kiss Pál, Fuss Nándor, Hajós Mihály és Ruffly Pál urakat, mint a szűkebb körű bizottság tagjait, hogy ezen ügyben továbbra is a legerélyesebb actiót kifejteni sziveskedjenek.

vissza kell jönnie. Igy hitte és remélte Magdolna, kinek szíve mindég törhetlen volt, mint akkor, midőn szilárd hangon mondá férjének: »Várok.«

Most már csak ketten ültek a parton s anyja és fia egymástól kérdezték:

— Látod őt?

— Pálnak olyan szeméi voltak mint a sasnak, mégsem látott semmit, s Magdolna nem egyszer mondá türelmetlenül:

— A te szemeid romlanak Pál, pedig te nem kötsz halót. Mit csinálsz velük. Merits egy kis vizet a tenyereddel s nedvesítsd meg piláidat.

De hiába nedvesítette szeméit a fia, hasztalan merítette volna ki a tengert, az a sarka a felhalmozott kincsessel nem akart feltűnni a látóhatáron.

Egyszer csak elmaradt Pál is. Az anyja mindenfelé kereste, de nem találta sehol. Negyed nap reggelén a szomszéd halászok egy fia holttestét vonták a partra. Pál volt. Szerencsétlenség áldozata lett-e? vagy öngyilkos? — Nem tudta senki. Némelyek titokzatosan sutogták, hogy a fia többször panaszkodott előtök, hogy nem mer enni, mert anyja minden falatját neki adja, ő maga meg éhezik.

— Pedig a szegény asszony csak most kezdett igazán éhezni. Mióta gyermekei elhaltak, azóta olyan, mint a kinek szíve kővé vált. Nem dolgozik semmit, ha a szomszédok nem könyörültek volna rajta, bizonyosan éhen hal. Egész nap és egész éjjel künn ül a kunyhó előtt, görnyedt hátal a roskadozó falnak támaszkodva s fénytelen szeméit a víz sima tükörébe szegezi s néz oda, honnan a férjnek kell jönnie, megrakva kincsekkel gazdagon.

Reggel volt, verőfényes tavaszi reggel.

Magdolna szokott helyén ült s kiaszott kezeivel ruháján babrált, mint a ki fonalat húz, új-

kai mozogtak, mintha sutogott volna. A part mentében egy kis sarka kötött ki s valami őszszakállu, vén ember szállt belőle partra. Egy ideig széttekintett mindenfelé, majd megszólta Magdolnát:

— Anyóka! nem tudod hová lett az a szép halászó, ki itt lakott régen, Magdolnának hívták.

A vén asszony elkezdett bambán kacagni s egész közel simult az öreg emberhez.

— Én vagyok, mondá bóbiskolva a fejével, én vagyok az. Engem hívnak Magdolnának. Hát maga kicsoda, édes öregem.

A férfi ijedten felordított s karjaiba fogta a nőt.

— Te, te vagy? Magdolna, az én nőm? Ez a megtört kis alak, az én karesu feleségem? Honnan e ráncok szép sima homlokodon. Hová lett ajkadról a pir? Magdolna, te vagy-e?

Az öreg asszony rámeresztett homályos szeméit és nem tudott szólni, lassan-lassan lerokkadtak mind a ketten, mind két vén fatörzs, melyet a vihar kidöntött.

— Hát gyermekeink hol vannak? Magdolna, hallod-e, mi gazdagok vagyunk, nagyon gazdagok. Mondd, hol van fiam, leányom, had osztozunk a kincsekben.

— Jere velem, megmutatom, dadogá az anyóka és szeméi lezárultak örökre.

Soká térdelt a vén halász neje hidegülő teste mellett, aztán vadul fölriadva a csónakhoz rohant a melyben csomagokba kötözve hevert arany, ezüst, drágák; beleugrott a vízbe és addig rángatta, míg a csónak egész tartalmával felborult. A habok összeesaptak felettük s nem maradt hátra semmi, csak néhány hullámkarika.

Átok a gazdagság! S míg azt hajszojuk, — elvész legdrágább kincsünk, az ifjuság.

KULÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** Dr. Jankovich László gróf Zala vármegye főispánja dr. Fodor Gyula alsó-domborni községi orvost pacsai járási orvossá kinevezték.

— **Elöléptetés.** Zdelár Miklós eszaktornyai kir. járásbírósi telekkönyvvezető a X. fiz. osztály 2. fokozatába léptettetett elő. — Hunyadi Pál eszaktornyai csendőr őrsveztető, Szerpák József próbacsendőr csendőrré lón előléptetve.

— **Új ügyvéd.** Dr. Zakál Lajos Csáktornyan Deák-Ferencz-utca, özv. Szociésné házában ügyvédi irodát nyitott.

— **Dr. Krasovecz Ignác** eszaktornyai járásorvos olaszországi utjából hazatérkezett s orvosi működését ismét megkezdte.

— **Pénztárvizsgálat.** A megyei főszámvévő folyó évi május-hó 18., 19. és 20-án a csáktornyai község-házánál tüzetes és szigorú pénztári vizsgálatot tartott. Miután a pénztár rendben találtatott, a járási főszolgabíró betegség okából községi pénztári állásáról lemondott Fráz Tamás volt városi pénztárnoknak a felmentvényt a szokott törvényes óvások fenntartása mellett megadta.

— **Halálozás.** Mandelbaum Adolfné sz. Stöger Betti, élte 31. évében Csáktornyan elhunyt, férje és kis gyermeke gyászolja.

— **A perlaki önkéntes tűzoltó-egylet tisztújító közgyűlésén** elnökül Zala József közs. jegyző, főparancsnokul Tóth Sándor áll. népiskolai igazgatót, alparancsnokul Neusiedler Jenő közigazgatási irnokot, pénztárnoknak Glavina András városbíróvá választották meg.

— **Gróf Festetich Györgynek** a Georgicon megalapítójának emlékszója javára dr. Jankovich László gróf főispán elnöksége alatt álló rendezőbizottság által báró Splényiné Blaha Lujza urnő közreműködésével Zala-Egerszegben, 1899. évi június hó 12-én, az »Arany bárány« szálló dísztermében táncmulatsággal egybekötött hangverseny tartatik. Kezdeté 9 órakor. Helyárak: páholy 6 frt. I—IV. sor ülőhely 2 frt. a többi sor 1 frt. Felülízetések a kegyeletes czerla való tekintetből köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Vidóczy Pál megyei pénztárnoknál A t. közönség kériük pontosan megjelenni, mert a műsor egyes számainak tartalma alatt, zavartalan csend céljából, az ajtók zárva tartatnak. Műsor: 1. Don Juan, Mozart-Liszt. Zongorán előadja Mihálovich Alice k. a. 2. Népdalok. Énekli Báró Splényiné Blaha Lujza urnő. Czimbalmos kíséri Lányi Géza ur. 3. IX-ik Concert (Op. 104.) Bériót Károlytól. Hegedűn előadja Schnürmacher Zsigmond ur, zongorán kíséri Mihálovich Alice k. a. 4. Dalok. Czimbalmos előadja Lányi Géza ur. 5. A lengeyek fehérasszonya, Jókai Móról. Szavalja Várhidy Lajos ur. 6. Népdalok. Énekli Báró Splényiné Blaha Lujza urnő. Czimbalmos kíséri Lányi Géza ur.

— **Tanfolyam gyermeknédékhá vezetői részére.** A nagy-konizsa egyesületi kisdodovodánál, a mennyiben kellő számban lesznek jelentkezők, június hó folyamában nyári gyermeknédékházak vezetésére alkalmas egyének kiképzése céljából tanfolyam fog tartatni. Jelentkezhetnek egészséges és ép testalkattal bíró 18—40 év közötti magyarul írni és olvasni tudó, kifogástalan erkölcsi viseletűek községi bizonyítvánnyal igazoló nők. A kérvény, községi bizonyítvány és iskolai bizonyítvány azonnal terjesztendő be Zalamegyé kir. tanfelügyelőségéhez. Különösen is felhívjuk ezen fontos körülményre azon községek figyelmét, melyek a jelenben, vagy a közel jövőben, nyári gyermeknédékházak felállítására vannak kötelezve.

— **Felhívás.** Van szerencsém a t. szőlőtermelők tudomására hozni, hogy a farkashegyi állami amerikai szőlőtelepen jövő hó — június — elején, a szőlőoltási tanfolyamot megkezdem, mely az esős napok kivételével szakadatlanul tartani fog mindaddig, míg a telepen levő amerikai szőlőfélék beoltva nem lesznek. Felhívom mindazon t. szőlőtermelőket és szőlőművelőket, kik a szőlő zöldoltás módjainak gyakorlati közfoglását és készítését elsajátítani akarják, hogy jövő hó elejétől kezdve — az esős napok kivételével — bár mely napon a farkashegyi állami szőlőtelep munkavezetőjénél egy jó élesre fent késsel jelentkezzenek. — Csáktornya, 1899. május 23. Guzmán Dénes kir. szőlészeti és borászati felügyelő.

— **Tudományos ekspedíció Közép-ázsiaiba.** A jövő év április közepe táján fog indulni egy 5 tagból álló tudományos ekspedíció hazánkból Közép-ázsiaiba a Himalája nyugati oldalán elterülő óriási Pamir-fennsíkra, hogy ott etnográfiai, botanikai, zoológiai és földrajzi-geológiai ismereteket szerezenek. Ezen mozgalomról azon érdekes körülmény folytán is adunk hírt, hogy az ekspedíciónak a csáktornyai áll. tanítóképezdének 5 évvel ezelőtt egyik volt tanárát s lapunk munkatársára Wagner János kiváló botanikus is tagja. Wagner János jelenleg a felegházai áll. tanítóképezdénél működik. Ő fogja az ekspedíció botanikai kutatásait végezni. Az ekspedíció ideje legalább egy félévre fog terjedni. A költségeket Décsi Mór Odeszszában lakó gazdag földbirtokos hazánkfi fogja viselni, kinek ebbeli ajánlatára a kultuszminiszter és a magyar tudományos akadémia támogatása mellett, az orosz czár védelme alatt indul ultra az ekspedíció. Wagner János tanár, külföldön is ismert kiváló természetbúvár, ki már 2 ízben Bulgária hegyeiben életveszélyek között botanizált és több, a tudós világ előtt ismeretlen növényt fedezett fel, az ekspedíció rendezőitől vett felhívásra hajlandónak nyilatkozott az ekspedícióban résztvenni. Wagner tanár bulgáriai érdekes utazásairól szóló ismereteléseit lapunkban tette először közzé.

— **A felhők elleni lövöldözéshez** használandó olesó puskaporért folyamodtak a stridó-vidékeliek a földművelésügyi miniszteriumhoz. A szomszéd Stáyer-országban ugyanis a kormány jutányos áron hocsátja a felhők elleni lövöldözéshez szükséges puskaport a szőlősgazdák rendelkezésére. Biztos forrásból értesültünk arról, hogy a magyar földművelésügyi miniszter is hajlandó a muraközikeknek a kért engedélyt megadni, a mi kívánatos is volna, mert egy-egy ilyen, a felhők elleni vívott csatában a rendkívüli serény lövöldözés miatt ugyancsak sok puskaport fogyaszt el az öblös száju morszár-ágyu.

— **Méregkeverők.** Az alsó-domborui esendörök elfogtak két méregkeverő nőt: Sifter Györgynét és Bogatin Györgynét Fityeházán. Mind a kettő saját urát mérgezte meg. Az egyik asszony urának a gyomrában 13 cgr. arzenikumot talált a pesti vegyész.

— **Statisztika.** Egy anglus kiszámította, hogy egy közepeszerű dohányos évenként 60 ezer szál gyujtat fogyaszt el. Ugyanaz az anglus feljegyezte, hogy jobbra czerkészés készszozitást oltogatott évente s kiszámította, hogy e ténykedése közben oly izomerőt fejtelt ki, mely akármeddig nehéz gözmozdonyt is felemelhetne.

— **Helyreigazítás.** A folyó hó 11-én a perlaki ifjuság sikerült táncmulatságát, nem a mint egy perlaki tudósítás nyomán közölték Ottokon a Grüwald-féle kerthelyiségben tartotta meg, hanem Ottokon Perlak város kertj helyiségében, melyet jelenleg Gáspárics Vince bír herben.

— **Az 1896-iki állatkiallítások emléke.** Képek Magyarország állattenyésztéséből. A földművelésügyi miniszter megőzsiszából kiadja Erdélyi es. kir. udvari fényképész. Ez alatt a czím alatt gyönyörű kiállítás és nemcsak művészeti, hanem közgazdasági tekintetből is igazán nagybecsű díszmunka jelent meg most a könyvtárcazon. Tulajdonképen nem is albumról van szó, bár az mint ilyen, minden egyébtől eltekintve is, szintén igen becses, hanem állattenyésztésünk sikereinek széles körökben való megismertetéséről. Darányi miniszter szeme előtt is bizonyosan es lebegett, midőn hozzájárulásával lehetővé tette, hogy állattenyésztésünknek újabb időben elért sikerei, ugymint: fejlődése és versenyképessége ily módon bemutatassék. S erre ez a hatalmas album csakugyan a legteljesebb mértékben alkalmas; a száz darab gyönyörű állatkép s a csatlót rövid, de velős magyarázószöveg néhány percz alatt képes bárkit is meggyőzni, hogy Magyarországon az állattenyésztés, nevezetesen pedig a luxusszó- és szarvasmarha-

tenyésztés az állami telepeken és egyes birtokosoknál oda emelkedett, hogy a nyugati államok tenyésztésével bátran versenyezhet, sőt egy s más tekintetben versenyen felül áll, mely minőségben minden kétségen felül elsőrangú és megbízható beszerzési forrásnak is tekinthető. A hatalmas méretű albumban száz kép foglaltatik, nagyobb rész egy-egy állatokról, de állatscsoportokról is felvéve. Szerencsés gondolat volt ezen agilis, népszerű miniszterrel, ki annyit tett már a magyar földművelés fellendítésére, hogy ezen fontos munkát létesítette, annál is inkább, mert nézetünk szerint, mikor ezen munka kiadását kezdeményezte, tisztában volt azzal, hogy ez a külföldön hazai állattenyésztésünk híret nagyban fogja emelni és hogy a miniszter ezt ezelőzte, arra vall azon körülmény is, hogy a szöveg magyar, francia, német és angol nyelven van megírva. A pompásan kiállított hatalmas nagyságu album, mely mint díszmű is párját ritkítja, aránylag olesó, amennyiben ára 40 frt; megrendelhető minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál, Erdélyi es. és kir. udv. müintézetben, Budapestben.

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazí, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hasfájásnál, eszifájdalom, fejfájásnál, közsვენynél, csuszán stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnaál, minő: a kolera, hanyó-hasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerr jó eredménnyel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kérendő és a »Horgony« védjegyre kériünk figyelni.

— **Marczali nagy képes világtörténete** megjelenik heti 30 kros füzetekben és 8 frtos kötetekben; megrendelhető Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornyan. Mutatványfüzet kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Vasuti menetrend a csáktornyai állomásnál. (Érvényes május 1-től szeptember 30-ig.) a) **Déli vasút.** Erkezik Kanizsa felől: d. u. 4:01 szm., d. u. 12:58 gyrsv., este 8:12 vegyv., éjjel 1:07 gyv., reg. 5:51 szv. — Indul Prágerhof felé: d. u. 4:45 szm., d. u. 1:01 gyrsv., éjjel 1:10 gyrs., reggel 6:06 szm. — Erkezik Prágerhof felől: reggel 4:36 gyrsv., d. e. 10:50 szm., d. u. 3:59 gyrsv., este 9:55 szm. — Indul Kanizsa felé: reggel 4:39 gyrsv., reggel 5:52 vegyv., d. e. 11:00 szm., d. u. 4:02 gyrsv., este 10:07 szm. — b) **Magy. államvasut.** Erkezik Kis-Czellről: este 9:42. — Z-Egerszegről: reggel 8:40. Indul Kis-Czelle: reggel 6:04. Z-Egerszegre: d. u. 4:28. — Erkezik Zággráhból: d. e. 10:55 és este 9:30. Varazsdról: reggel 4:18, reggel 5:38, d. u. 12:50, d. u. 3:50. Indul Zággrábra: reggel 4:44 és d. u. 4:25. Varazdra: d. e. 11:44, d. u. 1:20, este 10:17. Novimároftba: reggel 6:15.

Köszönetnyilvánítás.

Mind azon jóakaróink, barátaink és rokonainknak, kik felejtethen férjem, illetve atyánk, ipánk és nagyatyánk halálával bennünket ért mérhetetlen bánatunkban részvétükkel vigasztalni szivesek voltak, e helyütt fojezzük ki hálás köszönetünket.

Csáktornyan, 1899. május 21-én.

A Cvetkovics család.

Felelős szerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF
Kiadó és lap tulajdonos:
FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuće zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me Margital Jožefa urednika vu Čakovce.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznanne pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta 1 frt

Pojedini broj: koštaju 10 kr

Obznanne se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Svilogojstvo.

(Dalje.)

13. dan. Svilci su lakomneši, te smradiju lezaje u veksoj meri, zato nje valja opet prenesti na novi svilarski papir. Hranimo nje 6—7 put sa sečenim listjem. — Toplina 17° R. Listja je treba 4 kg. 600 gramm.

14. dan. Svilci su lakomneši. Čim potrošiju pruženo njim sečeno listje, hranjenje se more opetovati po prilici 6—7 put. — Toplina 17° R. Treba je 5 kg. 800 gr. listja.

15. dan. Svilce treba prenesti na čisti svilarski papir. Hranimo nje sečenim listjem, kak i minućega dneva, nu listje je slobodno već na širje seći. Toplina 17° R. Treba je 6 kg. 100 gr. listja.

16. dan. Svilci ležiju mirno i ne jeju, koža njim postane svetleša i prozirneša, opet se spremaju na svlačenje, zato njih ne treba bantuvati ni premestati. Sečeno listje treba posipati samo na ona mesta, gde svilci još nespiju. Toplina 17° R. Za taj dan je treba do 5 kg. 700 gr. listja po tom, kuliko je svilcov svlačenje započelo.

17. dan. Svilci dovršuju tretje svlačenje, pa nje moramo prenesti isto, tak, kak i za drugoga svlačenja. Staro ležišće svilcov treba brižno pregledati, ne ga li vu njem bolesnih svilcov; pa ako najdemo takve, moramo nje skup sa ležišćom i svilarskim papirom zakopati ili skuriti. Hranimo nje 6—7 put na den sa malo na širje sečenim

listjom. Toplina 17° R. Listja treba 10 kg. 500 gramov.

18. dan. Svilce treba prerediti i to tak, da i okolo ležišća namećemo listje. — Hraniju se 6—7 put. Toplina 17° R. Treba je 13 kg. 500 gr. listja.

19. dan. Svilce treba na novi svilarski papir prenesti ravno tak, kak smo to navadno prije učinili. Treba nje jako prerediti, jer svilci vezda već na očigled rastleju, pa budeju već z bog toga gušće ležali. Svilcu, da v redu rase, treba tuliko mesta, da se more okrenuti tak, kaj se drugog kojeg svilca nedotekne. Hranu se 6—7 put sečenim listjem. Toplina 17° R. Listja je treba 14 kg. 500 gr.

20. dan. Svilce treba premestiti, jer se sada već bolje izparivaju, pa s tem njim postaje ležišće vlažno, zbog česa lahko oboleju. Svilci su lakomniji, pak zato treba više listja, — koje se slobodno nareže tak širokoma, kak je mali prst, — gusto posipati na nje 6—7 put na den. Toplina 17° R. Treba je 18 kg. 500 gr. listja.

21. dan. Toga dneva delamo isto, kaj i minućega dneva. Svilce moramo neprestance pred očima imati, ne su li med njimi i bolesni, nu paziti moramo, da ne bi vu spavanju zaostale svilce zamenili sa bolesnima. Bolesne svilce moramo odmah odstraniti i zakopati ili zežgati. Toplina 17° R. Treba je 23 kg. 500 gr. listja.

22. dan. Svilce nahranimo sečenim listjem 6—7 put. Moramo paziti, da svilci

ne bi pregusto ležali, ako bi to bilo, tak je moremo još denes prerediti. Toplina 17° R. Za taj dan je treba 25 kg. 500 gr. listja.

23. dan. Nekoliko svilcov je započelo četvrto svlačenje, pak je zato ne smemo bantuvati. Po onih mestih, gde se svilci još gibljeju, t. j. hranu iščuju posiplje se nekaj malo rezanoga listja. Vnogo listva na jedenput ne smeti dati, jer bi tak pokrili one svilce, koji započimljeju svlačenje. Toplina 17° R. Listja je treba 14 kg. — Svilcu treba po 4 spavanju najviše zraka (lufta). Njegovi organi za disanje iz 18 otvorov stojiju, koji su sasvim blizu ležišća, tak da svilci upravno onaj zrak dišu, koj je takodjer najbliže ležišća, pak zato njim sada treba osobito čisto ležišće. Ako je zrak vu toj dobi rastejenja nečist, onda nam je celi naš trud bil zabavad, jer su svilci uprav u ovo vreme najbolje privrženi betegu i to zato, jer po 4. svlačenju najviše gnoja izlučuju i ležišće jako smradiju, čim se i zrak u sobi kviri.

24. dan. Svilci postaneju prozirni, ostaneju nepomično, ne jeju i spremaju se na svlačenje. Ovo svlačenje traje za pol dana duže od prveših. Ako svi svilci na jedenkrat započimljeju svlačenje, onda nje ni treba hraniti. Glavno je, da toplina vu sobi navek jednaka bude i da ne padne. Toplina 17° R. Kuliko je listja potrebno, stoji od toga, kuliko je svilcov zaostalo vu svlačenju. Po prilici 14 kg.

25. dan. Spavanje je dovršeno. Svilce treba na čisti papir predeti. Toga dneva su

Z A B A V A

Same kratke.

Nekoji ljudi već jesu takovi, da nikomu mira nedadu, pak bilo to na samom ili u društvu, oni nepropuste svojoj žrtvi krpice prišivati, bilo to kakovimi neslanimi dosietkami ili na koj goder drugi način, te su svi blaženi ako svoj cilj postignu, da se najme dotični srdi.

Slieđača pripoviedka će nam pokazati, kak se takovimi ljudmi imamo spominati, dakako, da se tu valja hitro kak blisk domisliti.

Nieki starovičen gospodin je sedel u Varaždinu pri »Janjetu« u gostioni kod obeda, snjim su sedela pri stolu slučajno četiri trgovcačka putnika. Jedan je nudjal najbolje sukno, drugi najliepši sopun, nad trećega njegovim gerštlecom, grisom i rižom već para u svietu nije bilo, a četvrti je konačno tvrdil, da tak finoga i pravoga ribjega uljaniti isti stokfiš u moru neima, kakovo on sobom nosi.

Anda su ova četiri kukavca, koji su mislili, da su izsmehivanje u arendu vzele, pričeli toga starovičnog gospodina raznimi

dosietkami bockati, pak kad ga to iz njegovog mira nije moglo genuti, pričeli su ga formalno izsmehivati, ali i tim ga nisu mogli u oženj spraviti. Konačno veli mu jeden izmed njih: »No, prosim njih, čuju, oni imadu dobrog zeludca, kad mogu sva ova bockanja mirno i ravnodužno poslušati, ja bi već do prosnic gorel.«

»Ah znadu« — odgovori gospodin — »Ja sam njim tomu već naučen od duže vremena.«

»Kak to?« — zapita putnik.
»Znaju« — odgovori gospodin — »Ja sam već od deset godinah liečnik norcov u Stenjevcu, a svaki dan snjimi obedujem!«

Šalamonski sud.

Negde u Americi ili kaj ja znam gde, je željeznički vlak skočil iz kolotećinah, pak su dva putnika nastradala: jedan je ostal na miestu mrtav, a drugi je zgubil nogu. Ov anda, kak i udovica onoga prvoga su tužili željezničku upravu na nadomešćenje škode, te je ciela stvar došla pred sud.

Sud je anda odlučil, da se vdovici ima pet hiljada forinti izplatiti, a onomu, koj je nogu izgubil, petnajst hiljada forinti.

To, naravski udovici nije bilo pravo, pak je proti odsudi utok uložila, jer da to nemože biti, da bi jedna noga onoga, koj ju je izgubil, bila tri krat toliko vriedna, koliko njezin muž, koj je poginul.

Sud je medjutim odgovoril, da je odsuda posve u redu, jer da on čoviek, kojemu sada noga fali, istu neće moći nigde dobiti za petnajst hiljada forinti, ali mlada udovica sa pet hiljada forinti, lahko dobi opet muža, možbit još boljega nego je prvi bil.

Dobro je gospodaril.

Cesar Napoleon I. potlašnji obladavec i prevzetni ugnjetavatelj Europe, je u svojoj mladosti mogel mnogomu za primer služiti svojim gospodarenjem. On sam o tom u jednoj knjigi pripovieda slieđeće iz svoje mladosti:

»Kad sam bil lajtnant, sam od svoje plače plaćal — Bog mi je sviedok, pod kakovim stradanjem — koštu i kvartir za mojeg još u školu hodećega brata. Hoćete, da vam povem, kak sam to učinil? Nikada nisam išel u kavanu, nikada u nikakvo društvo, gde bi me samo krajcar koštalo. Ja sam za zajtek i večeru jel su i kruh, a opravu

svilci još slabi, pak zato njim samo malo listja damo, koje se denes još mora rezati. Ako na jedanput vno go listja damo svicom, onda bu njim ležišće predebelo, zbog preostatoga listja, z toga pak se more beteg napraviti. Hraniti nje treba tuliko put, kuliko put su pruženu hranu potrošili. Toplina 17° R. Za taj dan treba 25 kg 800 gr. listja.

26. dan. Svilce treba na čist svilarski papir predevati i na redko poslagati, jer vezda već friško rasteju. Celim listjem nje samo onda hranimo, ako nemamo vremena rezati, i to tuliko put, kuliko put po njimi posipano listje pojeju: po priliki 6—7 put. Toplina 17° R. Treba je 32 kg. listja.

(Konec sledi.) L-p-r-ts R.

Iz povesti Magjarske.

Dalje.

Štefan V. (1270—1272)

Po smrti IV. Bēle je njegov sin Štefan V. stupil na prestolje. Ali on je jako slab kralj bil. Taki kak je počel kraljevati je rat držal sa Otokarom českim kraljom, zbog nekakvog, ne vno go vrednoga, blaga.

Ali doklam se je on tam boril, doma mu je Pektari Joakim, hrvatski ban sina k Habsburgskomu Rudolfu odnesel, da ga zaruči sa Rudolfovom kēerjom.

Štefan, koj je to zeznal, za njim je bežal, ali na putu se je prehladil i zbetežal. Jedva je došel dimo va Budim, gde ga je njegova kēi Elisabeta opatica dvorila, dok je dušu spustil 1270-ga. Dva sine, IV. Ladislava i Andraša, pak i više kēeri je ostavil.

IV. Ladislav. 1272—1290

Ladislav je samo 10 ljet bil star, gda je kraljevsko zežlo prijel vu ruke. Na mesto njega su Elisabeta i Pectari Joachim ravnali orsag, ali ne po reda. Pod njihovim ravnanju je svaki slobodno delal, kaj je hotel, nigdo nije bil, gdo bi ga kaštigal. Zbog toga se je celi orsag pobunil, kraljicu Elisabetu su vu Turulski grad zaprlil, a Ladislava pak je Kaplony zvani gospon zežibril zbog nerednosti.

1278-ga ljeta je Ladislava Habsburžki

Rudolf zaprosil, da mu pomore svladati Otokara kralja českoga. Ladislav je 56 jezer vojakov dal k 10 jezeram Rudolfove vojske, i tak se je bitka započela na Moravačkom polju. Otokar se je vitežko branil, ali na zadnje se je itak zrušil od 17 ran, a Češka pak je vu Rudolfove ruke opala. Rudolf je zahvalil Ladislavu i prijateljstvo mu obečal, koje su potlam njegovi potomci i na opak hasnuvali proti magjarom. Tak su anda magjari pomogli na nemško-carski tronuš Habsburžku dinastiju, koja je potlam i magjarske kralje davala.

Ladislav se je po ovim ratu čisto preobrnul. — Ni se je nikaj brigal sa zakoni, samo se je navek med kuni zadržaval i razvuždano živel. Zbog toga su ga i nazvali »Ladislavom kunov«. I sam papa ga je pōkarakal, ali to je sve zabavad bilo, jer su se kuni već preufali, proganjali pope i robili med magjari. Puk se je već tak osiromašnil, da je sam moral kola vleči, koje su nazvali »Kolam Ladislava Kunov«.

Nazadnje se je već i Bogu dosta vidlo. Ravno oni, koje je najbolje ljubil, t. j. Kuni, su se urotili proti njemu i tri ubojice poslali vu njegov stan, koji su ga skončali 1290-ga ljeta.

Andraš III. (1290—1301.)

Kak ogenj, koj zaspi, pak zatem još zadujiput plamne, tak je bila dinastia Arpadovcov. V. Stefan i IV. Ladislav su slabi kralji bili, ali ne tak Andraš, gdo je s cvrstimi rukami hotel red napraviti. On je bil zadnji Arpadovec. I za Venečkoga Andraša su ga zvali, jer je on bil sin Stefana, — II. Andraša sina, — koj se je vu Veneciju preselil.

Taki, kak je na tronuš stupil, je vno go neprijatelj imel. Takov je bil Martell Karolj, gdo je po ženskim koljenu bil Arpadovec; zatem pohlepni Habsburžki Rudolf, koga su magjari pomogli na tronuš nemški. I jeden varalica se je našel, gdo se za IV. Ladislavoga brata imenuval, koj pak je već zdavnja vumrl.

Andraš je sve napravil, da si tronuš oslobodi. Varalicu je vun pretiral iz orsaga, zatem pak je orsačko spravljšće držal vu

Rakošu, gde je jakost velikašov hotel potri, zato je ovih vno go k Martellu pristupilo. On se je samo v plemenščinu i v puk ufal i zato se je i spravljal na rat proti Martellovomu sinu Robert Karolju. Kad je Rudolf vumral, je njegovoga sina prisilil, da se odreče korune magjarske; a kad je već sve bilo gotovo, da se započne rat, je vu zimi vumrl 1301-ga. Samo jednu kēer, Elisabetu, je imel, koju si je potlam Venceslav češki zenil.

Telo su mu žalostnim srcem pokopali magjari, jer je on bil, — po mužkim koljenu, — zadnji Arpadovec.

(Dalje sledi.)

Loparits.

KAJ JE NOVOGA?

Nepazljivost.

Grozovita nesreća se dogodila v Baracka zvanog občini. Nagy Mátyás zvani gazda z Szántó občine je na pohodbu odisel svojom ženom i 4 ljet starim dečecom k Szűcs Istvanu v Baracku. Doklam bi se stari spominali, 3 ljeta star sin gazde je v drugu sobu odpeljaj svojega maloga rodjaka, da se tam igraju. Med tem toga su na postelju zašli i s tamo ležećom, na oštro nabitom pištolom su se počeli igrati. Jedenput je sin gazde zel v ruke pištolu i nju k posteli počel tučiti. Sinu Nagya se to dopalo, smeuć je gledal bliskanje svetloga ceva, doklam najedenput se on proti njegvi prsi obrnul i strahovito puknul. — Mali gost se za prsa pograbil, bez svake reči, na smrt oranjeno se doli zmotal z postelje. Na pucanje su prestrašeni roditelji odmah si na kola seli i tirali proti domu, ali selo još nisu dostigli, kad dete je vumrl. Proti nebrizljivim roditeljom, koji na nabitoga revolvera nisu pazili, su podigli izragu.

Srditi majster.

V Ujpešti je jeden šlosar v svojoj naglosti grozovitoga čina napravil. Majster je jeden 30 centimetrov drugi zereći železni komad držal na tampusu i navučnik njegov, koj ne zdavnja se vuči to meštrijui, bi moral toga komada na špicasto sklepati. Navučnik je jedenput pōleg žerečega komada

i čizme sam si sam čistil, i zato su ostale duže vriemena ciele. Ja s pajdaši nisam okolo hodal, već sam uvijek bil u mojoj komorici pri knjigah, koje su za ono vrieme bili moji najdragši prijatelji. Za knjige bi onda bil sve dal, te sam si puno krat od zub vtrgnul, samo da sam mogel pet do deset frankah (frank u našem novcu vriedi četerdeset krajcarah) prišparati, zujimi sam onda zveseljem kak malo diete išel k-knjigaru, koj je blizu biskupske palače u Valence svoj stacun imal. Više krat sam grišnim jalom onde premišlaval one velike ornare pune knjigah. Jednom riečju: knjige bi bil sve cieloga svieta skupopoval, da mi je to kesu dopuščala.»

»To su bila moja veselja i trpljenja u mladosti! — Ja sam se zagod već učil stradati!«

Već kak mali dečak moral sam radi siromaštva mojih roditeljah sa celom mnogobrojnom familijum stradati. Moji roditelji su imali zla vriemena . . . šest diece . . . slabe dohodke. Moja mati je bila osobito vriedna žena . . .

Ovak pripovieda potlašniji moćni cesar Francezke! —

Dobra ura.

Čital sem prošle godine u »Budp. Napló« sledieća Széchenyi anekdotu:

Pokojni grof Széchenyi Stefan, tak nazvani prvi i najveći magjar, bil je po porodu aristokrat, po svojoj naravi plemenite čudi, po nauku učen, po vieri bogabojeći, po osobi liep čoviek. Anda je imal sva svojstva, koja riedkoga muža kinče. Umro je početkom šestdesetih godinah.

On je bil zasnovatelj lančenjaka preko Dunaja u Bpešti, pak stoga je, dok su ga gradili, svaki dan došel na lice miesta dielo pregledaval, jer ga je vrlo zanimalo poduzetje, koje je iz njegove glave izišlo.

Kad je bilo pol dana — dvanajst urah — signaliziral je to uvijek kanonovim hitcem meteoroložki pazitelj u Budimu, a čim je top puknul, svaki je skupnul iz žepa svoju uru. — kak to i danas biva, — te je gledal, jeli mu ista dobro ide i za koliko minutah od včera divergira. Grof je svaki dan ob poldan bil pri mostu, pak čim je top puknul, potegnul je svoju prostu srebenu uru iz žepa, poglednul je na nju i posve zadovoljno opet u žep spustil, bez da bi mu bilo treba i za sekundu kazala na

njoj ravnati. Kad je goder top puknul, na njegovoj uri je svaki krat bilo točno dvanajst urah.

Graditelj mosta, genialni Clark je to videl i svaki krat je bil jalen grofu na tako izvrstnoj uri, a k tomu prostoj srebornoj. On je za svoju zlatu mali imetek skoro dal, pak ipak svaki dan ide, ili koju minutu zaostaje.

Jednog dana se je Clark pri hitcu topa na svoju uru na toliko razrdil, da je Széchenyiu, koj je opet svoju srebenu zadovoljno u žep spustil, rekel: »Gospodin grof, neka mi, molim učine jednu ljubav!«

»Kaj zele, prosim?« zapita ga grof.

»Prosim njih, neka mi prodadu svoju uru.«

»Koliko mi dadu za nju?«

»Petdeset forinti.«

»Za ovu prostu uru?«

»Nikaj zato — razmaše se Clark —

»Meni se ta njihova ura dopada, pak makar je i prosta srebena. Anda prosim, stoji moja ponuda? Prijemlju ju?«

»No, pak neka njim bude, kad su se već na toliko u nju zaljubili!« — Grof mu preda uru a Clark izplati grofu petdeset

vudril i nato je majster srdito zakriknul na navučnika: »Neznaš paziti, ti vol!« Zatim pak ga na špicasto sklepanim žerečim komadom v črevo vpičil, tak da nesrečni dečak od strašnega bola se skup zrušil. — Žereče željezo je na 3 centimetre globoko zašlo v črevo. Sreča, da još debelu opravo je imel na sebi, jer drugač ga špicasto željezo prebode. Proti naglomu majstru je redarstvo podiglo iztragu. Navučnika v špitalju vraćaju.

Stara pogreška.

V Székesfejérváru vezda ima posla sud, da znajde do kraja — sve okolnosti jednoga umorstva, koje sa još pred desetimi ljeti dogodilo. Činitelj toga umorstva je vezda jedne občine poglavar, — imenom Perczez István i sumja je na njega, da pred desetimi ljeti on je vmoril i porobil jednu ženu, koja s robjom je hodila od hiže do hiže. Od toga umorstva samo Perczežova kuma zna, koja je v onim vremenu još devojka bila i Bog zna, kak je onda bila s ovim umornikom. Dosta je tomu, da je šutila od svega toga, tija to najzadnje vréme. Nezadnja se dogodilo, da Perczez se grdo posvadi s svojom kumom, koja si je onda nekaj domislila. — Odmah je k žandarom išla i pripovedala je, da kaj zna od Perczeža. Prošlu nedelju se to dogodilo, doklam bi Perczež na sejmju bil v Székesfejérváru. Proti večeru je bilo, kad Perczež bi dimo došel od sejma, ali onda su ga već čekali žandari. Grešni človek si je onda još niti nemogel promisliti, da se znašla njegva pogreška. Odmah je tehu štel dati kuhati, jer se sprezimel po putu, pak nato je i žandare pozval. Nego se samo sprestrašil, kad su žandari na njega deli ruke. Vezda zatvorjeni čeká svoju kaštigu.

Žalostni dogodjaj.

Na Szabad-battyán zvani željeznički postaji se zaisto žalostni dogodjaj pripetil. Vodja željezničke postaje se pred šnelcuzug metnul, i kotači su mu glavu odsekli. Žalostno je to ne samo zato, da se skončala jedna osoba, nego i zato, jer siromašku svoju decu je zolim v najvećšum nevolju hičil nesretni grešni človek. — Ali za isto žalostno je v ovi nesreći to, da vlaka, pod koj se nesrećni metnul, je sam nesrećnoga otec vodil. Grozovito je samo promisliti nato, da svoje dete vidimo v sigurnoj smrti, pak mu nemremo pomoći! Pak ono znanje, da

forinti i trgovina je bila zaključena, — dovršena.

Istoga još dana po poldan, oko pete ure, bil je Clark kod niekog svog prijatelja, pak prije nego je od njega otišel, reče: »Sad moram oditi opet k-mostu gledat, jer čim se čoviek malo samo udalj, već dielo neide, kak bi moralo. — Koliko je već urah?«

Tim potegne iz lajbećnog zepa tekár ob poldan od grofa kupljenu srebernu uru i gleda pokunjeni kazala, koja su još uvijek dvanajst satih kazala. On ju prične obraćati i stepati, ali sve badava, kotači u njoj su stali kak prikovani.

Drugi dan se Clark sastane pri mostu sa grofom, pristupi k njemu te mu veli: »Ali gospodine grofe, njihova ura stoji! — Neće iti!«

»Znam« — odgovori grof — »Zato ju nisam trebal nikada ravnati!«

Em. Kollay.

naša ruka vodi, ravna ono oružje, koje našemu dragomu pred oči našeh uništi življenje! Siromak stari je videl, da se mu sin pred letećega vlaka metne, ali zabadava je napušćal protiparu, zabadava je sve vćimil, kaj je mogel, letećega vlaka najedenput zastaviti nije mogel. Jeden moment, i dogodila se nesreća, koju više domestiti nije moći bilo. Kak čujemo, nesrećni taj vodja si je hotimice zebrał vlaka, — kojega je njegov otec vodil. Zrok se v jedni svadji išće, koja je med familijom bila.

Skupe čizme.

Još na tak fletnoma nije človek nosil tak skupe čizme, kak je imel Imon János mladić iz Sövényháza zvane občine. Četiri banjke faliju, da nisu sto forinte koštale. Tak se pripetilo, da Imon János je otišel v Győr na orsački sejem, da si jedne čizme za svetek kupi. Pri Hevaszka György zvanim čizmaru si je i zebrał jedne, ljpe čizme, probal je nje, pak su mu ravno i dobre bile. Pogodili su se. Zel je z bugjelárisa jednu banku, iz koje mu je onda Hevaszka pošteno nazaj dal, kaj njega ide. Samo kasnije je zel v pamet Imon, da je banka malo prevelika bila, (bila bi ona stotinka), koju je pod desetaćom dal čizmaru, koj mu je i kak z desetaće iduće penze — 4 frte dal vun. Jer pak Imon je za skupo držal 96 frte dati za jedne čizme, zatužil je čizmara za 90 frte. Kaj bude konec tomu sejmju, to samo bude sudbeni stol mogel povedati.

Gostl decak.

S celom cirkvenom paradom su držali zdavanje v jednim varašu na Island zvanim otoku, gde je mladić komaj prešel devet godinah a zaručnica pak je još mlajša bila. Nevada je lamo med plemenitaši, da roditelji, da prijatelji si decu oženiju. Dakako, cirkvena svečanost samo ostane svečanost, a deca i nadalje ostaneju koj-koj pri svoji hiži i roditelji. Zaručnici, pred redovnikom, starešim izigraju celu ceremoniju, zatim veliko goštenje držiju i s tem je konec za par ljet svadbi.

Vkanjivec, kak opatica.

Ne zdavija jedna za šepavu se držeća i za opaticu oblećena bogica je prosila s jednom puekom oko po Magjarskim. Sumja nije mogla biti na nju, jer poleg vladškoga dopušćenja je prosila. V Turdošin zvanog občini su se nazadnje iz nenade vun dali i onda se je zeznalo, da bogica ni samo da nije opatica, nego jeden vkanjivec, ravno tak niti pueka nije bila pueka. Vezda su ju vlovili.

Smrt flojsara.

Grozoviti i žalosten dogodjaj se je pripetil ove dane na Vág zvanog réki v Pozsony vármegjiji. Jer čez više danov je veliki dežd bil, od toga je réka jako narasla i velikoga kvara je načimila osobito onim trgovcom, koji s drevom trguju. Na bregu ove réke je štela voda odnesti drevje, zato se je više flojsarov požurilo, da obraniju ta drevja. Jeden zmed njih, Skula János zvanij flojsar, je ravno na jeden flojs skočil, kojega je voda štela odnesti, med tem toga se je rud od kornana vtrgel i flojsara tak jako po glavi vudril, da se skup zrušil. V ovim momentu se je flojs tresnul k jedni piloti s takvom silom, da omedljem človek je pod flojs zašel i tam je i smet našel. Grozovito razdrapano telo su mu na više kilometrov niže vun vlovili iz vode. Vdovicu i dvoje drobno decu je ostavil.

Nesreća na željeznelc.

Prošli tjeden se je po noći nesreća dogodila blizo Kis-Kapuš zvane postaje. — Personskoga vlaka ognjiste i tri prve kočije su se iz šinje zmekle dol i samo friškoči vodje lokomotiva moći hvaliti, da se vekšna željeznička nesreća nije dogodila. Putniki su zvećšinom globoko spavali i jako su se spretrašili, kad stepanje kočijah je nje probudilo iz globokoga sna. Više su čez vrata i obloke dol i spokakali i poleg toga su se spobili. Vodja lokomotiva, kad bi zapazil, da se lokomotiv z med, — na lehkoma razpušćenih — šinj smiče dol, odmah je jakoga suprot dampfa pustil i s velikom težkoćom je zadržal tuliko vlaka, da zadnje kočije nisu zašle na nevarno mesto. Šinje je, čisto sigurno, grešna ruka razpuštila sirom.

Umorstvo.

Iz Mármaros-Szigeta nam pišeju sledeće: Na strani varaša je stanuvál jeden 60 ljet star Kaminszky Péter zvani vrtlar s svojom betežljivom ženom. Ove dane na večer stupi k njim jeden 20-22 ljet star, čoklavi, na pol za bogca, pol pak za potepuha zgledeći putniki i prosil je starca za stan na noć. Dobro srćeni vrtlari su mu i dali stana i putnik je na fletnoma zaspal na zemlji. V jutro, oko tretje vure je vrtlar čutil, da ga negdo jako vudril po čeli i nato se probudil. Ogleduće se na postelju svoje žene, vidi, da je već ona vmorjena. Na fletnoma je boda čutil na prsah, nato pak je vdaranje čutil Umornik, kaj je našel, je sve skupa pobral. Vrtlar, koj je jaku naturu imel, za dve vura je k-sebi došel i odvekkel se k susedu. Redarstvo jako išće umornika, ali do sada nisu mu došli na trag. Vrtlari su onda v zorju odmah odnesli vu vármegjinski špital. Žena pak je mrtva ostala.

Meštirija princa.

Nemški drakslarski inoši za vezda moreju jako gizdavi biti, jer kraljevškoga pajdaša imaju. V nemškoj cesarski familiji je to stara navada, da svaki zmed obitelji se mora nekakovu meštiriju navćiti, da nepogine od glada, ako bi mu gla na svetu zlo išlo. Vilhem II, vezdašnji nemški cesar, se je knjigovežarsku meštiriju navćil i oslobodil se poleg reda pri svojim meštru. Sin njegov, koj je princ, i njega bude nasleduvál na trocušu, je k drakslarski dobil volju i pri jednim meštru bude se i ove dane počel vućiti meštiriju. Pajdaši njegvi budeju zasigurno jalni na njega, kad budu zapazili, da niti pivo, niti vodu ne nosi detićom, pak niti mesto majstrovice neziba malo dete. Skorom da budu rekli: — »I ov se za drakslarskoga navučnika drži? Nije to navučnik, nego takov princ!«

Zbogom Keszthely!

Nyers Sándor zvani trgovec iz Keszthelya se je ove dane odsćil iz varaša. Na hataru Keszthelya je gori stal u kolah, da se do kraja spriča od varaša, koj mu je od njegovoga dećinstva stan bil. »Zbogom Keszthely, nigdar više te nevidim!« — je viknul prama varašu. — Med tem toga se je prevagnul i s glavum dol i opal z kolah na tvrdi kamen tak, da su mu se moždjani stepli. Tjeden dan se mućil i onda je vumrl.

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

Szagtalan és nyomban száradó

Valódi Christoph-lakk kérendő

Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a másolás alatt is használatosak legyenek, mivel a keletkezésénél fogva a lakk, ragadós száradás, mely az olajfajoknak és az olajlakkok sajátja, elkerülte. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a másolást. A palló nedves tárgyakkal feltörhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Még kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgabarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfajoké fűdi be a pallót a egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasható régi vagy új pallóra. Teljesen betét minden foltot, korábbi másolást s; van azután

színtelen

uj pallókra és parkettra, mely csupán fényt ad. Különböző parkettra s olajfajokra már bemutattam egészen új pallókra való. Csak fényt ad, onnifogva nem fűdi el a famutat.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két közepes méretű szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9¹/₂ márká. A követlen megrendések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A beszállásnál tessék jól vigyázni a cségre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozsák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.
Zürich 4-7 761
Csáktornya: Gráner Testvéreknel.

430. sz. v. 1899.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaki kir. bíróság 1898. évi V. 352/1. számú végzése következtében dr. Hajós Ferenc csáktornyai ügyvéd által képviselt Csáktornyaideki Takarékpénztár javára Mihoesi Simon és társai ellen 85 frt s jár. erejéig 1898. évi szept. hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 485 frtra becsült 3 ló, 1 pajta, 3 kocsi, 1 kukoriczakas, 1 sertvésöl, széna és szalmából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. járásbíróság 98. évi V. 352/4. számú végzése folytán 84 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi június hó 8. napjától járó 6% kamatai 1/3% váltó díj és eddig összesen 39 frt 70 krban bíróság már megállapított költségek erejéig a helyszínén, vagyis Palinoveczen

1899. évi május hó 30. napjának d. e. 9¹/₂

és Alsó-Hrácsánban leendő eszközzésére

1899. évi május hó 30. napjának délelőtti 10¹/₂ órája

határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbit ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságok mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. 830

Kelt Perlakon, 1899. évi május hó 15-én.

Sós Frigyes kir. bír. végrehajtó.

3349. szám.

Polg. 1899.

Hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Suplika József s társai felpereseknek, Mura-Király községe s társai alperesek ellen eddig a község tulajdonát képező 29.250 frt értékű regále kötvény tulajdonosok iránti perében, a regále kötvényt a nagyméltóságú m. kir. Curia Mura-Király község 1889. április 30-án volt urbéres birtokosoknak megítélte és a kötvény értékét a tulajdonosok között volt urbéri birtokaik arányában felosztatni rendelte, mihez képest a volt urbéres birtokosok a birtokaik megállapítása végett a kir. törvényszék tárgyalás megtartását határozván el, ennek határnapul

1899. évi június hó 12-ének s következő napjának reggeli 9 óráját

a helyszínére Mura-Király község házához kitézte, amikor a jogosultakat oly hozzáadással idézi meg, hogy az eljárás további folyamán személyenkénti idézés vagy értesítés elvárása nélkül érdekei képviselőtől a mennyiben eddig megbízottak a lefolytatott perben nem volt, gondoskodjanak.

A kir. törvényszék.

Nagykanizsán, 1899. május 18.

829 1—1

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy egy minden kényelemmel berendezett ideiglenes

műfogászati termet

nyitottam.

Készítem a fogtechnika legremekőbb specialitásait.

Műfogak szájpaddal nélkül.

A szájban semmi kellemetlenséget nem okoz. **Műfogak: arany és celluloid alapon. Arany koronák.** Egyes fogak, egész fogsorok. Minden a műfogászat körébe vágó műveletek. Régi szájpaddal ellátott fogsorok átalakíthatók?

Írásbeli jótállás. Jutányos árak. Évenként három ízben tiszteletem teszem, a mikor is minden javítást díjmentesen fogok eszközölni.

Lakás: „Zrinnyi” szálloda I. em. 6. szám. Tartózkodás május hó végéig.

A nagyérdemű közönség bizalmát kéri

Dentist Wellner Gyula

specialista fogász Zala-Egerszegről.